

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6555/20
23.9.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Мاستиловић, председника већа, Весне Миљуш и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиоца С.М. из ..., ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник Јово Ђекић, адвокат из Београда, Поштански фах 10, ул. Гандијева бр. 21, против туженог И.В. из ..., ул. ..., чији је пуномоћник Здравко Ђукановић, адвокат из Београда, Земун, ул. Цара Душана бр. 119/3, ради дуга, вредност предмета спора 50.515,63 евра у динарској противвредности, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 12369/19 од 7.11.2019. године, у седници већа одржаној дана 23.9.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** решење садржано у ставу четвртом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 12369/19 од 7.11.2019. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 12369/19 од 7.11.2019. године у ставу другом изреке, тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу, на име главног дуга, исплати износ од 50.515,63 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу шестом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 12369/19 од 7.11.2019. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужилац да туженом, на име трошкова парничног поступка, исплати износ од 448.086,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 12369/19 од 7.11.2019. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе као из поднеска тужиоца од 14.12.2016. године. Ставом другим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име главног дуга, исплати износ од 50.515,63 евра у динарској противвредности рачунајући исти по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати законску затезну камату на досуђени износ главног дуга од 50.515,63 евра, и то: на износ од 38.800 ДЕМ по домицилној каматној стопи од 16.11.1990. године до 31.12.2001. године, а од 1.1.2002. године до 24.12.2012. године овај износ као конвертован у износу од 19.838,12 евра по каматној стопи Европске централне банке, а од 25.12.2012. године па до коначне исплате на износ од 19.838,12 евра по каматној стопи коју одређује НБС по Закону о затезној камати и на износ од 60.000 ДЕМ по домицилној каматној стопи од 6.5.1991. године до 31.12.2001. године, а од 1.1.2002. године до 24.12.2012. године на овај износ као конвертован износ од 30.677,51 евра по каматној стопи Европске централне банке, а од 25.12.2012. године па до коначне исплате на износ од 19.838,12 евра по стопи коју одређује НБС по Закону о затезној камати, а све у динарској противвредности на дан исплате, у року од 15 дана од дана пресуђења, а под претњом принудног извршења продаје заложене непокретности у ... у ул. ... бр. ..., на првом спрату зграде за колективно становање, изграђен на кат. парцели ... КО ..., и то стан ..., површине 78,68 м², који стан је уписан у лист непокретности ... КО ..., као неоснован. Ставом четвртим изреке одбачена је тужба тужиоца у делу тужбеног захтева којим је тражио да се утврди право тужиоца, као хипотекарног повериоца, да може по протеклу париционог рока од 15 дана из става II изреке пресуде, досуђени износ потраживања из става 2) ове пресуде намирити продајом непокретности – стана у ..., ул. ... бр. ..., на првом спрату зграде за колективно становање, изграђена на кат. парцели 2055 КО Врачар, и то ... бр. ..., површине 87,68 м², који стан је уписан у Лист непокретности ... КО Ставом петим изреке констатовано је да је повучена тужба тужиоца у односу на туженог за исплату дуга од 1.200 ДЕМ (који одговара конвертованој противвредности износа од 613,55 евра, са домицилном каматом од 6.11.1990. године до 31.12.2001. године, а од 1.1.2002. године до 24.12.2012. године овај износ конвертован у износу од 613,55 евра по каматној стопи Европске централне банке, а од 25.12.2012. године па до коначне исплате, на износ од 613,55 евра по каматној стопи коју одређује НБС по Закону о затезној камати. Ставом шестим изреке обавезан је тужени да туженом у року од 15 дана од дана пријема пресуде накнади трошкове парничног поступка у износу од 685.082,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана стицања услова за извршност до коначне исплате, под претњом принудног извршења. Ставом седмим изреке одбијен је захтев туженог за исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова парничног поступка за период од 7.11.2019. године, па до дана стицања услова за извршност, као

неоснован.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавиле парничне странке, и то тужилац, побијајући пресуду у ставовима четвртом и шестом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права, а тужени побијајући пресуду у ставовима другом и шестом изреке, што произлази из образложења жалбе, из свих законом предвиђених разлога. Тужилац је трошкове другостепеног поступка тражио одређено.

Апелациони суд је испитао ожалбену пресуду, у границама овлашћења из члана 386. Закона о парничном поступку, па је оценио да је жалба тужиоца неоснована, а да је жалба туженог основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка које су прописане чланом 374. став 2. тачке 1-3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, а жалбама парничних странака се неосновано указује да је приликом доношења ожалбене пресуде учињена битна повреда одредаба парничног поступка која је прописана чланом 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Ово због тога што је изрека ожалбене пресуде разумљива, а у пресуди је наведено довољно разлога о битним чињеницама, који су јасни и непротивречни, што значи да ожалбена пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 16.11.1990. године тужилац, у својству зајмодавца и тужени, у својству зајмопримца, закључили су уговор о зајму, којим је тужилац позајмио туженом износ од 40.000 ДЕМ, са роком враћања до 16.12.1990. године и уговореном каматом од 16% на годишњем нивоу. Чланом 2. уговора зајмопримац је гарантовао зајмодавцу извршење својих обавеза стављањем привремене мере о укњижби заложног права у земљишним књигама на власништву стана бр. ... у ул. ... бр. ..., површине 78,68 м², уписан у земљишно-књижни уложак бр. ... КО ..., до исплате зајма у целини. Као доказ о извршеној укњижби заложног права Други општински суд, Земљишно-књижно одељење, донео је решење Дн 14951/90 од 12.12.1990. године којим је извршена укњижба заложног права на непокретности ближе наведеној у власништву Љ.Р. за тражбину од 40.000 ДЕМ са 16% годишње камате у корист овде тужиоца, при чему је заложно право по наведеном решењу уписано у теретном листу извода из ЗКУЛ Парничне странке су дана 3.5.1991. године закључиле анекс уговора о зајму од 16.11.1990. године којим су уговорили нову позајмицу од 60.000 ДЕМ са датумом враћања 3.5.1992. године са годишњом каматом 20%, а као гаранцију и овог зајма за извршење својих обавеза зајмопримац се обавезао да изврши укњижбу заложног права у земљишним књигама у корист зајмодавца, на истој непокретности на којој је уписано заложно право и поводом уговора од 16.11.1990. године. Наведена забележба укњижбе у корист овде тужиоца на предметном стану на зајам од 60.000 ДЕМ са 20% годишње камате и роком враћања до 3.5.1992. године, а што је утврђено и из извода листа непокретности бр. ... КО Парничне странке су закључиле и овериле у суду и анекс уговора о зајму од 3.5.1991. године, којим су продужиле важност првог уговора о зајму, закљученог дана 16.1.1990. године између тужиоца и туженог, са роком доспећа 3.5.1993. године, као и да се доспела камата приписује главници, при чему је констатовано да сви услови из уговора

остају непромењени осим каматне стопе која се дефинише на годишњем нивоу од 30% и наплаћује по исплати основног дуга. Тужени је тужиоцу исплатио само камату на укупно позајмљени износ од 100.000 ДЕМ у ситним апоенима од 100 до 200 немачких марака, али не више од укупно 1.200 ДЕМ, а што је било у току 1995. године. Тужба у овој правној ствари је поднета дана 15.5.2013. године.

На овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право оценивши, као основан, истакнути приговор застарелости потраживања тужиоца. Наиме, правилно је закључио првостепени суд да се у конкретном случају примењује члан 371. Закона о облигационим односима имајући у виду да су парничне странке у односу зајмодавца и зајмопримца, што значи да потраживање тужиоца према туженом застарева у року од 10 година. С обзиром да су парничне странке закључењем уговора о зајму од 16.11.1990. године уговориле рок враћања до 16.12.1990. године, а који рок је закључењем анекса уговора од 3.5.1991. године продужен до 3.5.1992. године, да би потом закључењем новог анекса од 3.5.1991. године рок враћања био продужен до 3.5.1993. године, а да су последња плаћања по закљученим уговорима била у току 1995. године, у ком тренутку је дошло до прекида застарелости у смислу члана 387. став 2. Закона о облигационим односима, што значи да је од тог тренутка застаревање почело тећи изнова, али да је од тог момента 1995. године, па до дана подношења тужбе 15.5.2013. године, протекао рок од 10 година, правилно је закључио првостепени суд да је потраживање тужиоца застарело.

Међутим, првостепени суд је погрешно применио материјално право, и то одредбу члана 368. став 1. Закона о облигационим односима, као и чланове 2, 8. и 26. Закона о хипотеци (који није био на снази у време установљавања заложног права у користи тужиоца), када је оценио да чињеница да је потраживање тужиоца застарело не утиче на основаност тужбеног захтева којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име дуга исплати потраживани износ, а о чему овај суд, као другостепени, води рачуна по службеној дужности, у смислу члана 386. став 3. Закона о парничном поступку. Наиме, у у конкретном случају се има применити члан 360. став 1. Закона о облигационим односима, којим је прописано да застарелошћу престаје право захтевати испуњење обавезе. Имајући у виду да је у конкретном случају тужени истакао приговор застарелости, а који приговор је правилно оцењен као основан, следи да је тужбени захтев којим је тражено обавезивање туженог на исплату дугованог неоснован. Чињеница да и после застарелости потраживања обезбеђеног хипотеком тужилац има право да захтева његову наплату из вредности хипотековане непокретности, не утиче на другачију одлуку суда у погледу оцене основаности тужбеног захтева садржаног у ставу другом изреке ожалбене пресуде. Зато је жалба туженог усвојена, а ожалбена пресуда преиначена у ставу другом изреке одбијањем тужбеног захтева као неоснованог.

Жалбом тужиоца неосновано се побија решење првостепеног суда из става четвртог изреке ожалбене пресуде којим је одбачена тужба у делу у којем је тражено да се утврди право тужиоца, као хипотекарног повериоца, да може по протеклу парижног рока од 15 дана из става другог изреке пресуде досуђени износ потраживања из става другог ове пресуде, намирити продајом непокретности ближе описане у изреци. Иако првостепени суд погрешно сматра да тужбу у том делу треба одбацити из разлога

прописаних чланом 1. Закона о парничном поступку, ово није било од утицаја на правилност одлуке у том делу изреке. Наиме, чланом 63. став 1. Закона о основама својинско-правних односа, који је важио у моменту уписа заложног права у земљишним књигама у корист тужиоца, прописано је да ради обезбеђења одређеног потраживања непокретна ствар може бити оптерећена правом залоге у корист повериоца (хипотека), који је овлашћен на начин прописан законом да тражи намирење свог потраживања из вредности те непокретности пре поверилаца који на њој немају хипотеку, као и пре поверилаца који су хипотеку на њој стекли после њега, без обзира на промену власника оптерећене непокретности, док је чланом 64. став 1. истог Закона прописано да се хипотека стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин. Чланом 368. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да када протекне време застарелости поверилац чије је потраживање обезбеђено залогом или хипотеком може се намирити само из оптерећене ствари ако је држи у рукама или ако је његово право уписано у јавне књиге, док је одредбом члана 2. истог законског члана прописано да се застарела потраживања камата и других споредних давања не могу намирити ни из оптерећене ствари. Из цитираних законских одредби произлази да би тужилац, као поверилац, из вредности хипотековане непокретности био овлашћен да тражи намирење свог доспелог потраживања, односно из новчаног износа који ће се добити јавном продајом заложног добра-непокретности ближе описане у изреци. Међутим, имајући у виду да је тужбени захтев постављен тако да гласи да се утврди да тужилац има право да продајом непокретности описане у изреци намири “досуђени износ потраживања из става 2. изреке”, а не тачно опредељени износ, при чему је ожалбена пресуда у ставу 2. изреке преиначена и тужбени захтев одбијен, односно да тужиоцу није досуђен у овој парници потраживани износ, жалба тужиоца је одбијена, а ожалбено решење о одбачају тужбе садржано у ставу четвртном изреке ожалбене пресуде потврђено.

Чињеница да је у ставу четвртном изреке ожалбене пресуде којим је одбачена тужба погрешно означена површина непокретности, и то 87,68м² уместо 78,68м², а на шта се жалбом тужиоца указује, без утицаја је на правилност одлуке у том делу изреке, из разлога што је у питању очигледна грешка у куцању, која се у свако доба може исправити, у смислу члана 362. Закона о парничном поступку, док чињеница да је у ставу шестом изреке обавезан тужилац да туженом надокнади трошкове поступка уместо тужени тужиоцу (како то произлази из образложења ожалбене пресуде), а на шта се такође жалбом тужиоца указује без утицаја је на испуњеност процесних претпоставки за одлучивање о основаности изјављених жалби из разлога што је ожалбена пресуда усвајањем жалбе туженог преиначена, тако да је у спору успео тужени, због чега је и решење о трошковима парничног поступка преиначено.

Преиначење је утицало на одлуку о трошковима поступка, која је садржана у ставу шестом изреке ожалбене пресуде. Тужени је у спору успео, а трошкове поступка је тражио и определио, због чега му исти припадају, у смислу чланова 150, 153. и 163. Закона о парничном поступку, и то за ангажовање пуномоћника из реда адвоката за састав три образложена поднеска у износу од по 22.500,00 динара, за заступање на десет одржаних рочишта у износу од по 24.000,00 динара и за приступ на пет неодржаних рочишта у износу од по 12.750,00 динара, као и за судску таксу на одговор на тужбу у износу од 76.836,00 динара. Имајући у виду наведено обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати укупан износ од 448.086,00

динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности па до дана исплате, у смислу члана 277. Закона о облигационим односима.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен, као неоснован, имајући у виду да у том поступку није успео.

Из наведених разлога, применом члана 394. тачка 4, 401. тачке 2. и 3. и 165. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци ове пресуде.

**Председник већа-судија
Весна Мاستиловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић